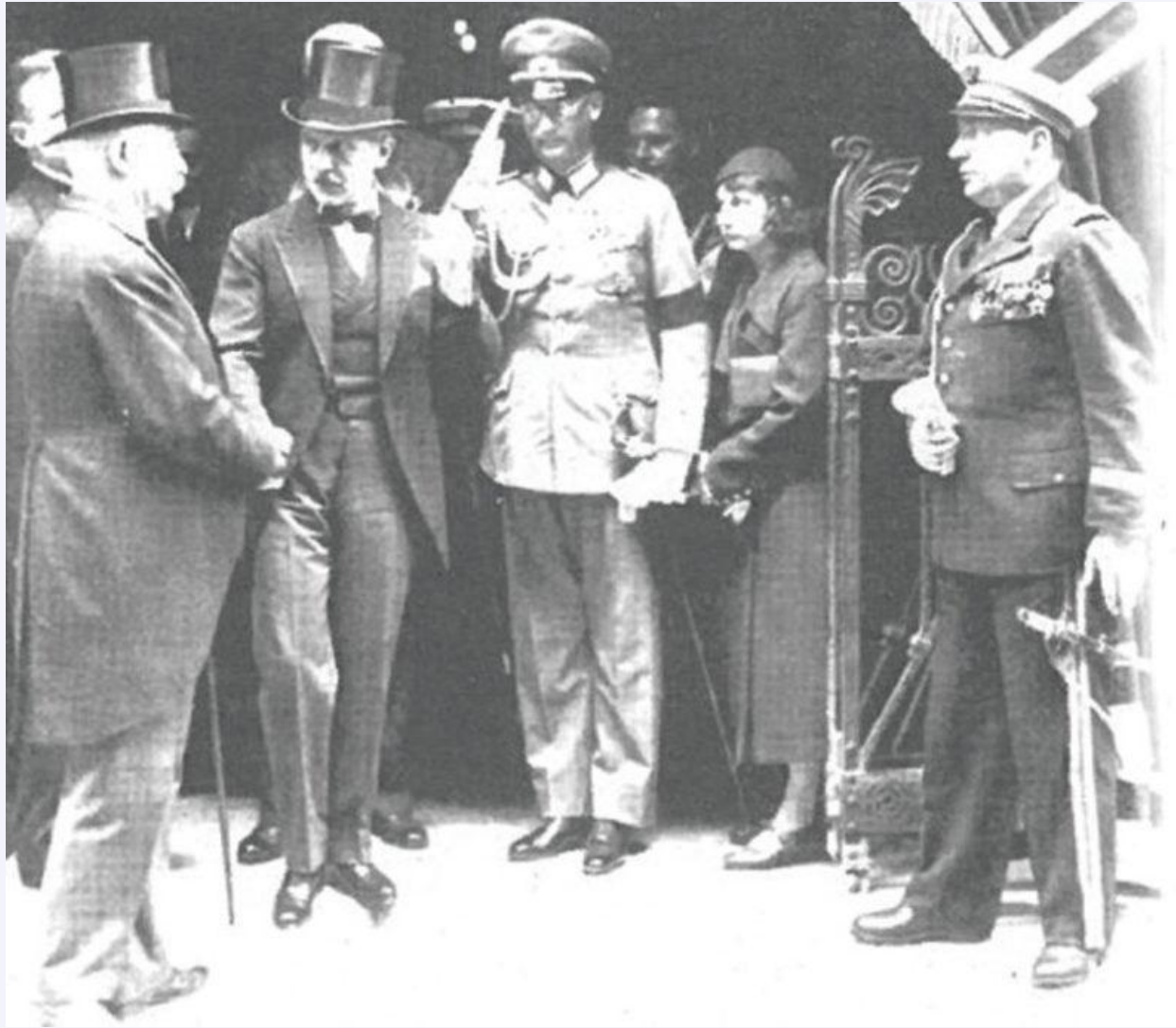

ОПЕРАЦИЈА „ТЕВТОНСКИ МАЧ“ – УБИСТВО КРАЉА АЛЕКСАНДРА

od satelit na 29. maja 2016.

ИСТОЧНИ Берлин, 23. маја 1957. године. У јутарњем издању листа Neues Deutschland („Нова Немачка“), на предњим странама, на којима се, по већ устаљеним правилима, уредништво бавило актуелном домаћом или страном политиком, појавио се један необичан текст. Источни Немци, готово двадесет и три године после убиства краља Александра у Марсељу (9. октобра 1934), поново отварају ову, такорећи, заборављену страницу историје.

Суштина овог новинског штива била је у тврдњи да је капетан Ханс Шпајдел 1934. године, као помоћник немачког војног аташеа у Паризу, по Геринговом наређењу извео супертајну операцију „Тевтонски мач“.

Циљ овог подухвата је споменути атентат на југословенског краља, операција у којој је страдао и француски министар иностраних послова Луј Барту. Целу операцију, пише новинар „Нове Немачке“, организовао је Шпајдел, уз помоћ својих агената који су до танчина пратили све мере обезбеђења краљеве посете Француској, и на тај начин омогућили непосредним извршиоцима, усташама и ВМРО-у, да изврше атентат.

О НЕПОСРЕДНОМ ефекту овог текста нису сачувани трагови ни сећања савременика, међутим, непуна два месеца доцније, тачније 18. јула, те исте 1957. године, у Президијуму Савета националног фронта Немачке Демократске Републике, одржана је међународна конференција за новинаре коју је и организовао Президијум Савета националног фронта Немачке Демократске Републике. Извештачима светских листова предочени су докази за све тврдње изнесене у листу „Нова Немачка“ против Хитлеровог помоћника, тадашњег капетана Ханса Шпајдела. Званични представници источнонемачке државе поделили су новинарима копије трију докумената, јединих сачувананих, како су посебно истакли.

Ти документи су заправо били писмо рајхсминистра авијације Хермана Геринга упућено у Париз капетану др Хансу Шпајделу 1. септембра 1934. године, а затим Шпајделов одговор од 3. октобра 1934, у коме се прецизира да су све припреме за операцију завршене. Трећи документ био је прилог уз Шпајделово писмо, односно извештај немачког шпијуна Г. Е. Хаака с тачним описом руте кретања краља Александра по доласку у Марсељ.

Насловна страна књиге „Операција Тевтонски мач“

Крунски документ – Герингово писмо, на званичном меморандуму, заведено под бр. 3139/34, носи ознаку „тајно“ и гласи:

„Помоћнику војног аташеа при Немачком посланству у Паризу, господину капетану, Др. Шпајделу, лично. Париз.

У прилогу Вам шаљем две одлуке Фирера и Рајхсканцелара о Операцији Тевтонски мач, као и смернице за њихово извршење, које је израдила Служба за истраживања мог Министарства.

Одлуке непосредно после читања уништити.

Уништење потврдити.(Герингов параф).“

Писмо је заведено у Канцеларији војног аташеа Немачког посланства у Паризу (под бројем 3142/34, под ознаком „тајно“).

Испод тога, стоји ред и по нечитког рукописног текста, са датумом 3. 9. '34.

ДРУГИ документ је Шнајделов одговор Герингу, месец касније. На меморандуму доктора филозофије Ханса Шпајдела, генералштабног капетана, помоћника војног аташеа у Паризу, уз назнаку „тајно“, пише:

„По куриру. Рајхсминистарству авијације, на руке господина рајхсминистра авијације Геринга. Лично.

Господине генерале!

Дозволите ми да Вас известим да су, сходно Вашим упутствима, припреме за операцију Тевтонски мач завршене.

Ја сам са господином Ванчом Михајловим темељно размотрио све могућности. Закључили смо да операцију изведемо у Марсељу: тамо ће се срести обе особе о којима се ради.

‘Владо шофер’ је спреман.

У прилогу Вам шаљем копију писма господина др Хаака од 1.10. о. г. С поштовањем, увек Вам одан (потпис) Ханс Шпајдел.“

У извештају провереног немачког агента Хаака, између осталог је писало:

„Париз, 1. 10. 1934. Драги Шпајдел! На Вашу молбу, саопштавам Вам следеће:

Званичне светковине у вези са државном посетом биће одржане у Паризу.

Ради дочека, у Марсељ путују Барту и генерал Жорж...

Војска неће бити употребљена за чување реда.

Планирано мотоциклистичко обезбеђење ће, према речима Де Лафорсада, бити отказано.

О томе ћу Вас накнадно известити. Увек Ваш, Ханс Хаак.“

Ханс Шпајдел служио је Хитлеру и НАТО снагама

Ова конференција за новинаре изазвала је поприличну гужву у светским медијима, нарочито у оним из источног „лагера“.

Само у Југославији је био тајац.

Ниједан дневни лист није пренео ни реч са ове конференције.

За разлику од званичног Београда, у Источном Берлину не мирују.

Ангажују познати филмски брачни пар, режисера Ендруа Торндајка и његову супругу Анели, који снима документарни филм „Тевтонски мач“. Али то није крај ангажмана источних Немаца. Ендру и Анели, уз помоћ најпознатијег публицисте из Источног Берлина Карла Радаца, објављују и књигу под истим насловом. Издавач књиге је, ни мање ни више, било Министарство за националну одбрану Немачке Демократске Републике.

НАСЛОВ филма и књиге заправо је било шифровано име операције убиства краља Александра Крађорђевића и француског министра спољних послова Луја Бартуа у Марсељу.

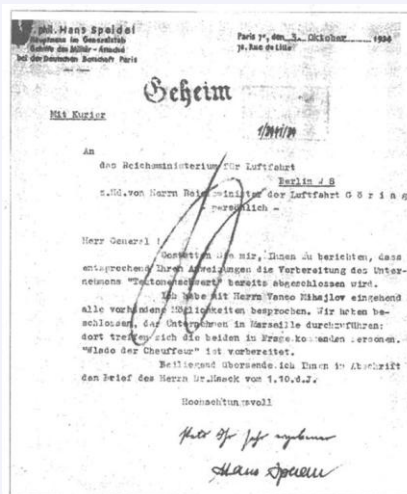
Шта је то што је источнонемачке службе и Министарство одбране толико заинтриговало да наједном хоће да разреше „марсељски чвор“, да тада, после више од две деценије, откривају ко је био у позадини ликвидације југословенског суверена. Када се прелиста књига и види да је атентату на Александра посвећено двадесетак страна, лако се дође и до одговора.

Циљ комплетне акције са источне стране Берлинског зида био је Ханс Шпајдел.

Некадашњи капетан и помоћник аташеа из Париза, у међувремену је постао западнонемачки генерал-лајтнант, и у априлу 1957. године постао главнокомандујући копнених снага НАТО-а за средњу Европу са седиштем у Фонтенблоу у Француској.

И поднаслов књиге је: „Велика каријера малог шпијуна“.

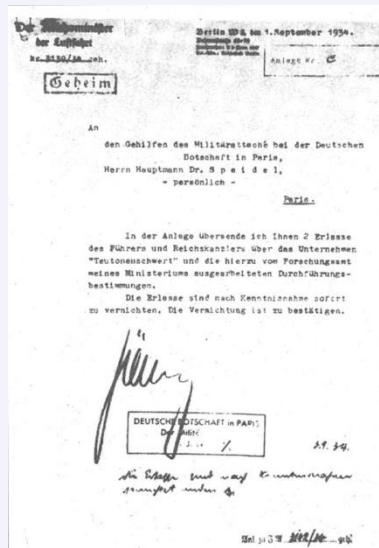
Герингов налог Шпајделу за организацију атентата

Шпајдел ће, пре вртоглаве послератне каријере у Западној Немачкој и у НАТО-у, остварити завидан успон у Хитлеровој војсци. Био је генерал и начелник неколико штабова. Књига и филм га оптужују, поред организовања атентата у Марсељу, за злочине против цивилног становништва у Француској и организацију акције „Спржена земља“ на окупираној територији Совјетског Савеза. ФИЛМ „Операција Тевтонски мач“, у трајању од 49 минута, појавио се у биоскопским салама средином 1958. године. Ехо је био много већи од споменуте конференције за новинаре и књиге. За годину дана видело га је више од осам милиона гледалаца. Гледан је и у Бечу, Лондону, па чак и у Канбери. Приказан је и у Западној Немачкој у скраћеној и цензурисаној верзији, и не може да се утврди колико га је гледалаца видело. Попут оне конференције за штампу која је у Југославији пређутана – тако је било и са филмом. Пошто Југословенска кинотека поседује негатив овог филма, прво јавно приказивање одржано је пре једанасет година, на седамдесетогодишњицу атентата у Марсељу.

Сличну судбину доживела је и књига совјетског историчара Владимира Волкова посвећена истој теми. Код нас је преведена неколико деценија после објављивања у Москви.

Шпајделов одговор Герингу

Западна Немачка је на ову источну офанзиву одговорила с три књиге. Није снимила филм. После година источно-западних препуцавања, у уједињеној Немачкој сматра се да су факсимили докумената које је објавило Министарство националне одбране НДР фалсификати. Разумљиво, бранили су команданта европских НАТО снага. И ту је прича завршена. Бар што се тиче Немаца, који већ више од четврт века живе у заједничкој држави.

И понашање Брозове политичке номенклатуре с краја педесетих година прошлог века лако је објаснити. Више-мање познат је став комунистичких власти према Александру Карађорђевићу. Како је овде реч о врло важном историјском питању у вези с политичком историјом и Југославије и Србије, збуњујуће је да се о овоме ћути. Пре десетак година појавила се књига „Краљеубиство у Марсељу“, у занемарљивом тиражу и потпуно прећутана, која дотиче овај проблем. Аутор је лекар Јован Качаки, белогардејског порекла, човек који је део живота посветио истраживањима о позадини убиства краља Александра. Одавно не живи у Србији.

ПРОВЕРЕН АБВЕРОВАЦ

СВЕДОЧЕЊЕ нацистичког генерала Р. Бамлера, једног од шефова немачке војне контраобавештајне службе 1934-1938, такође указује на то да је Ханс Шпајдел за време боравка у Паризу био обавештајац. Овај генерал Вермахта је потврдио да је Шпајдел 1934. године и званично прешао у Абвер, још док је био помоћник војног аташеа у Паризу. Према Бамлеровој изјави, главни шеф Абвера адмирал Канарис је о њему рекао:

„Шпајдел је у потпуности задовољно очекивања која је у њега полагала Тајна служба...“